

سیاست جهانی

(جلد دوم)

اندرو هیوود

ترجمه
دکتر نصرت حجازی

تهران

۱۳۹۷

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

فهرست مطالب

	۱		مقدمه مترجم
۷۲ توسعه و تحول در حقوق جنگ			
۷۵ دادگاه‌های کیفری بین‌المللی و دیوان بین‌المللی کیفری			
	۵	فصل دهم: تکثیر هسته‌ای و خلع سلاح	
۸۱ فصل سیزدهم: فقر و توسعه	۶	تکثیر سلاح هسته‌ای	
۸۲ درک فقر و توسعه	۶	ماهیت تسلیحات هسته‌ای	
۸۲ تعریف و اندازه‌گیری فقر	۸	تکثیر تسلیحات هسته‌ای در طول جنگ سرد	
۸۴ توسعه: تصاویر رقیب	۱۱	گسترش تسلیحات هسته‌ای در دوران پس از جنگ سرد	
۹۰ جهانی با نابرابری بیشتر؟	۱۶	کنترل و خلع سلاح‌های هسته‌ای	
۹۰ درک نابرابری جهانی	۱۶	راهکارهای کنترل و خلع تسلیحات هسته‌ای	
۹۳ نمای نابرابری جهانی	۲۱	جهانی‌سازی از سلاح‌های هسته‌ای؟	
۹۵ جهانی‌سازی، فقر و نابرابری			
۹۸ آیا نابرابری جهانی اهمیت دارد؟	۲۵	فصل یازدهم: حقوق بشر و مداخلهٔ بشردوستانه	
۱۰۰ توسعه و سیاست‌های حمایتی	۲۶	حقوق بشر	
۱۰۰ برنامه‌های تنظیم ساختاری و سایر برنامه‌ها	۲۶	تعریف حقوق بشر	
۱۰۷ کمک‌های بین‌المللی و اصول اخلاقی توسعه	۲۳	صیانت از حقوق بشر	
۱۱۱ کاهش بدهی و تجارت منصفانه	۴۰	به چالش کشیدن حقوق بشر	
	۴۳	مداخلهٔ بشردوستانه	
۱۱۷ فصل چهاردهم: مباحث جهانی زیست‌محیطی	۴۳	ظهور مداخلهٔ بشردوستانه	
۱۱۸ پیدایش سیاست سبز	۵۰	شرایط مداخلهٔ بشردوستانه	
۱۱۸ محیط زیست به مثابه مسئله‌ای جهانی	۵۳	آیا مداخلهٔ بشردوستانه توجیه‌پذیر است؟	
۱۲۱ سیاست سبز: اصلاح‌طلبی یا افراط‌گرایی؟			
۱۲۶ تغییرات اقلیمی	۵۷	فصل دوازدهم: حقوق بین‌الملل	
۱۲۷ دلایل تغییرات اقلیمی	۵۸	ماهیت حقوق بین‌الملل چیست؟	
۱۳۱ پیامدهای تغییرات اقلیمی	۵۸	حقوق چیست؟	
۱۳۶ چگونه باید با تغییرات اقلیمی مقابله کرد؟	۶۱	منابع حقوق بین‌الملل	
۱۴۰ چرا دستیابی به همکاری‌های بین‌المللی ...	۶۴	چرا حقوق بین‌الملل رعایت می‌شود؟	
۱۴۶ امنیت منابع	۶۷	حقوق بین‌الملل در سیل خروشان تغییرات	
۱۴۷ منابع، قدرت و موفقیت	۶۷	از حقوق بین‌الملل تا حقوق جهانی؟	

۲۱۹	یکپارچه‌سازی منطقه‌ای در خارج از اروپا
۲۲۴	یکپارچه‌سازی اروپایی
۲۲۶	اتحادیه اروپا چیست؟
۲۳۱	اتحادیه اروپا و جهان
۲۳۳	آیا اتحادیه اروپا در بحران به سر می‌برد؟

فصل هجدهم: چرا نظریه مهم است؟ ۲۳۹

۲۴۰	اهمیت نظریه
۲۴۰	کاربردهای نظریه
۲۴۷	کدام نظریه بهترین نظریه است؟
۲۵۱	نظریه‌های مناظره‌گر
۲۵۲	پارادایم‌ها: دانش‌افزایی یا محدودیت‌زایی؟
۲۵۴	همه چیز در ذهن؟
۲۵۶	برای چه هدفی؟
۲۵۹	میان مدینه فاضله و واقعیت؟

فصل نوزدهم: تصاویری از آینده جهانی ۲۶۳

۲۶۴	تصاویر و واقعیت
۲۶۵	تصاویر رقیب از آینده جهانی
۲۶۶	جهان بدون مرز؟
۲۶۷	جهان مبتنی بر دموکراسی‌ها؟
۲۷۰	جنگ تمدن‌ها
۲۷۱	قرن چینی‌ها؟
۲۷۳	گسترش اجتماع بین‌المللی؟
۲۷۴	ظهور قدرت‌های جهانی حوزه جنوب؟
۲۷۷	افزایش فجایع زیست‌محیطی؟
۲۷۹	حرکت به سوی دموکراسی جهان‌وطنی؟

۲۸۰	آینده مبهم؟
۲۸۳	کتابنامه
۳۰۱	نمایه

فصل پانزدهم: سازمان‌های بین‌المللی و سازمان ملل متحد ۱۵۱

۱۵۲	سازمان بین‌المللی
۱۵۲	ظهور سازمان‌های بین‌المللی
۱۵۳	چرا سازمان‌های بین‌المللی به وجود آمده‌اند؟
۱۵۵	سازمان ملل
۱۵۵	از جامعه ملل تا سازمان ملل
۱۶۰	ارتقای صلح و امنیت
۱۶۶	آیا صلح‌بانی سازمان ملل مؤثر بوده است؟
۱۶۷	ارتقای رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی
۱۶۹	آینده سازمان ملل: چالش‌ها و اصلاحات

فصل شانزدهم: حکمرانی جهانی و نظام برتون‌وودز ۱۷۷

۱۷۸	حکمرانی جهانی
۱۷۸	آنچه حکمرانی جهانی هست و آنچه نیست
۱۸۳	حکمرانی جهانی: اسطوره یا واقعیت؟
۱۸۳	حکمرانی جهانی اقتصاد: تحول نظام برتون‌وودز
۱۸۴	برپایی نظام برتون‌وودز
۱۸۸	سرنوشت نظام برتون‌وودز
۱۹۰	ارزیابی حکمرانی جهانی اقتصاد
۱۹۰	صندوق بین‌المللی پول
۱۹۳	بانک جهانی
۱۹۶	سازمان تجارت جهانی
۲۰۱	اصلاح نظام برتون‌وودز؟
۲۰۱	حکمرانی جهانی اقتصاد و بحران ۲۰۰۷-۲۰۰۹
۲۰۴	موانع اصلاحات

فصل هفدهم: منطقه‌گرایی و سیاست جهانی ۲۰۷

۲۰۸	مناطق و منطقه‌گرایی
۲۰۸	ماهیت منطقه‌گرایی
۲۱۲	چرا منطقه‌گرایی؟
۲۱۷	منطقه‌گرایی و جهانی‌شدن

مقدمه مترجم

کتابی که پیش رو دارید نوشته اندرو هیوود، معاون دانشکده علوم سیاسی کرایدون و مدیر مدرسه سیاسی اورپینگتون انگلستان و نویسنده کتاب‌های پرفروشی چون *سیاست* (۱۹۹۷)، *مقدمه‌ای بر نظریه‌های سیاسی* (۱۹۹۹، چاپ چهارم)، *اندیشه‌های سیاسی* (۲۰۰۷، چاپ چهارم)، *مفاهیم کلیدی در سیاست و روابط بین‌الملل* (۲۰۱۵) است. کتاب‌های هیوود در بسیاری از گروه‌های علوم سیاسی و روابط بین‌الملل دنیا تدریس شده و به دلیل جنبه‌های آموزشی‌شان مورد استفاده دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی بوده است.

ترجمه کتاب *سیاست جهانی* (۲۰۱۴ [۲۰۱۱]) بنابر صلاح‌دید و سیاست سازمان محترم سمت در دو جلد مجزا صورت گرفت. ترجمه جلد اول آن را همکار گرانقدر آقای دکتر سید مسعود موسوی شفقانی، عضو هیئت علمی گروه روابط بین‌الملل دانشگاه تربیت مدرس، برعهده گرفت که هم اینک کتاب مزبور با ترجمه‌ای سلیس و روان در دسترس خوانندگان و دانشجویان عزیز قرار دارد. ترجمه نیمه دوم کتاب که مشتمل بر ده فصل پایانی است برعهده اینجانب بوده که سعی شده است تمام مفاهیم اصلی و چهارچوب کتاب در مطابقت با جلد اول صورت گیرد تا در تسلسل کتاب گسستگی و خللی ایجاد نشود.

در ابتدای هر فصل، در ذیل عنوان «پیشگفتار»، نویسنده با طرح دو یا سه پرسش اساسی درباره موضوع عنوان اصلی، هم طرح مسئله و هم محورهای اصلی نوشتار خود را پایه‌ریزی می‌کند. «مباحث اصلی» به صورت پرسش‌های کوتاه طراحی شده تا خواننده از همان ابتدا بداند که در هر فصل با چه موضوعاتی روبه‌رو است. در ادامه، نویسنده مسئله را از زوایا و دیدگاه‌های گوناگون گسترش می‌دهد و ابعاد متعدد آن را در چهارچوب‌های مفهومی ویژه بررسی می‌کند. برخی واژگان، مفاهیم یا اصطلاحاتی که نیاز به یادآوری یا توضیح بیشتر دارند، به صورت کوتاه در حاشیه متن آمده است. از آنجا که یادآوری موضوع همواره به صورت مختصر میسر نیست، در صفحات میانی هر فصل کادرهایی پیش‌بینی شده که اطلاعات جانبی را در اختیار خواننده می‌گذارد. از جمله اطلاعات جانبی می‌توان به معرفی نویسندگان و نظریه‌پردازانی که نام یا آثار آنها در کتاب ذکر شده است، یا مطالبی که بخش نظری را با سیاست روز پیوند می‌زند، یا مناظره‌هایی که درباره بحثی واحد در سراسر جهان مطرح است و ... اشاره کرد. هر فصل با «نتیجه‌گیری» از محتوای ارائه شده در آن فصل پایان می‌پذیرد.

قسمت «سؤال و بحث» قلمروی مناسبی را برای بحث و تبادل نظر میان استاد و دانشجو و ایجاد رغبت و انگیزه برای شرکت دانشجویان در مباحث عمیق‌تر درون کلاسی ایجاد می‌کند. «کتابنامه» پایانی هر فصل به دانشجویان و اساتید امکان می‌دهد در صورت

علاقه‌مندی به موضوع، به کتاب‌های شناخته‌شده و پژوهش‌های ارزشمندی که در این حوزه نوشته شده مراجعه کنند. از آنجا که ثبت اسامی نویسندگان و آثار ایشان به فارسی غالباً با ابهام و اشکال خواننده همراه است، مترجم تلاش کرده که اسامی خاص، عنوان لاتین کتاب‌ها و نیز اصطلاحات و مفاهیم را برای درک و یادآوری بهتر خواننده در پانویس درج کند.

در کتاب حاضر درباره مسائل و موضوعات گوناگونی بحث شده است که به سرفصل و عناوین آنها اشاره می‌شود:

فصل دهم به مسئله تسلیحات هسته‌ای، ماهیت و تاریخچه آن، راه‌های کنترل و خلع تسلیحات هسته‌ای، اخلاق هسته‌ای و ... اختصاص یافته است.

در **فصل یازدهم** مباحثی چون چیستی حقوق بشر، دکترین حقوق بشر و مداخله‌های بشردوستانه و عواقب متعاقب آن بررسی شده است.

فصل دوازدهم ماهیت حقوق بین‌الملل و علل تفاوت آن با قوانین داخلی را در بر می‌گیرد. در این فصل پس از ذکر منابع استخراج آن، درباره تغییر رویه قانون‌گذاری در سال‌های اخیر و عواقب نقض حقوق و قوانین بین‌الملل بحث می‌شود.

فصل سیزدهم دریچه‌ای است به سوی مباحث فقر و توسعه و علل پیدایش نابرابری‌ها در سطح جهان. توفیق یا عدم توفیق سیاست‌های توسعه‌ای در سطح جهان و نیز کفایت یا عدم کفایت کمک‌های بین‌المللی و بخشودگی بدهی‌های کشورهای توسعه‌نیافته یا کمتر توسعه‌یافته از جمله مباحث این فصل است.

در **فصل چهاردهم** مباحث کلان زیست‌محیطی مورد توجه قرار می‌گیرد، مباحثی چون امنیت انرژی، تغییرات اقلیمی، علل پیدایش تغییرات اقلیمی، اقدامات مؤثر در همکاری‌های بین‌المللی و موانع موجود بر سر راه‌های تحقق آن.

معرفی سازمان ملل و سازمان‌های بین‌المللی تابع آن، وظایف، چالش‌ها و کاستی‌های آنها در **فصل پانزدهم** صورت می‌گیرد. در این فصل درباره ماهیت این سازمان‌ها، ضرورت تأسیس آن، تاریخچه آنها، مزایا و معضلات آنها به تفصیل بحث می‌شود.

در **فصل شانزدهم** ورود عرصه اقتصادی به سیاست جهانی و نفوذ نظام‌های اقتصادی غیردینی در پیکره حکمرانی جهانی بررسی می‌شود. نقش مؤسسات اقتصادی لیبرال در بحران‌سازی/بحران‌زدایی از اقتصاد جهانی و انتقادات واردشده بر آنها از موضوعات مورد توجه در این بخش است.

فصل هفدهم نگاهی به منطقه‌گرایی، علل پیدایش آن و ارتباط آن با مسئله جهانی‌سازی دارد. منطقه‌گرایی در اروپا به‌منزله نمونه‌ای موفق از زوایای مختلف بررسی شده است.

فصل هجدهم اهمیت نظریه و نظریه‌سازی در پژوهش‌های سیاسی را نشان می‌دهد. اهمیت نظریه‌ها در دانش‌افزایی، نحوه ارزیابی نظریه‌ها، تأثیر پارادایم‌ها در درک و فهم ما از جهان، رویکردهای پوزیتیویستی، رویکردهای انتقادی و اهمیت آنها در شکل‌دهی به تجربه‌های بینشی و منشی ما در این فصل بررسی می‌شود.

فردای سیاست جهانی و تصویری که هر یک از ما از آینده جهان در ذهن خود می‌سازیم،

موضوع فصل نوزدهم است: جهان به کدام سو در حرکت است؟ آیا آینده جهان را می توان پیش بینی کرد؟ آینده از آن کیست؟

شایان ذکر است که ترجمه کتاب حاضر براساس نسخه ۲۰۱۱ صورت گرفت، به جز فصل هجدهم که از نسخه ۲۰۱۴ برگرفته شده است. ویراستار کتاب، دکتر ناهیده ک. گنجی، در ویرایش کتاب و مطابقت ترجمه با متن اصلی سعی کرده مطالب و آمار و ارقام به روز و جدید را از نسخه ۲۰۱۴ در متن ترجمه بگنجانند و برخی مطالب منسوخ را مطابق با آخرین نسخه موجود و مطالب مغایر با موازین را از ترجمه حذف کند. در نهایت مترجم با علم به کاستی های موجود در ارائه این ترجمه و بضاعت اندک خود در مسیر ترویج و توسعه علمی، پیشاپیش از همه خوانندگان، اساتید، پژوهشگران و دانشجویان پوزش می خواهد و از صاحب نظران در جهت رفع نواقص، و بهبود کیفیت کار خاضعانه درخواست همکاری و بهره مندی از نظرهای گهربار ایشان را دارد.

دکتر نصرت حجازی

عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

تابستان ۱۳۹۷